

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2012
6. volební období

260.

USNESENÍ

výboru pro evropské záležitosti
z 37. schůze konané dne 22. listopadu 2012

k návrhu směrnice Rady, kterou se stanoví základní bezpečnostní standardy na ochranu před riziky vyplývajícími z expozice ionizujícímu záření /kód dokumentu 10926/12, KOM(2012) 242 v konečném znění/

Výbor pro evropské záležitosti po vyslechnutí informace náměstkyně předsedkyně Státního úřadu pro jadernou bezpečnost Ing. Karly Petrové, po vyslechnutí zpravodajské zprávy posl. Soni Markové a po rozpravě

s c h v a l u j e stanovisko, které je přílohou tohoto usnesení.

Jaroslav Lobkowicz v. r.
ověřovatel výboru

Soňa Marková v. r.
zpravodajka výboru

Jan Bauer v. r.
předseda výboru

Návrh směrnice Rady, kterou se stanoví základní bezpečnostní standardy na ochranu před riziky vyplývajícími z expozice ionizujícímu záření

**KOM(2012) 242 v konečném znění, kód Rady 10926/12
Interinstitucionální spis 2011/0254/NLE**

- **Právní základ:**
Článek 31 a 32 Smlouvy o založení Evropského společenství pro atomovou energii.
- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**
7. 6. 2012
- **Datum projednání ve VEZ:**
20. 6. 2012 (1. kolo)
- **Procedura:**
Konzultační procedura.
- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**
Datované dnem 28. 6. 2012, doručené do výboru pro evropské záležitosti dne 16. 7. 2012 prostřednictvím systému ISAP.
- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**
Návrh je v souladu s principem subsidiarity.
- **Odůvodnění a předmět:**

Ionizační záření je prokazatelně škodlivé pro lidský organizmus. Je klasifikováno jako karcinogenní záření s opožděným zdravotním účinkem. V souladu s postupujícím vědeckým pokrokem v této oblasti docházelo ke zkvalitňování bezpečnostních opatření, což se odráželo i v postupných úpravách souvisejících právních předpisů. Současnou právní úpravu oblasti ionizujícího záření lze charakterizovat tak, že paralelně platí několik specifických právních předpisů, které se týkají ionizujícího záření. Tyto předpisy však netvoří systematicky ucelenou úpravu této problematiky. Některé z těchto předpisů jsou zastaralé, neodrážejí nejnovější vědecké poznatky a nejsou v souladu s doporučeními mezinárodních organizací, zejména doporučení Mezinárodní komise pro radiologickou ochranu, či dalšími mezinárodně uznávanými standardy (např. standardy sdružení HERCA). Sjednocení a aktualizace bezpečnostních a jiných pravidel souvisejících s ionizačním zářením se, vzhledem k nejnovějším mezinárodním standardům a imperativu ochrany obyvatel, jeví jako nezbytné.

- **Obsah a dopad:**

Účelem předloženého návrhu směrnice Rady, kterou se stanoví základní bezpečnostní standardy na ochranu před riziky vyplývajícími z expozice ionizujícímu záření, KOM(2012) 242 v konečném znění (dále jen „návrh“ či „navrhovaná úprava“), je komplexní úprava problematiky ionizačního záření. Evropská komise zamýšlí prostřednictvím návrhu především sjednotit pravidla dosud roztržštěná v mnoha jiných předpisech a modernizovat bezpečnostní standardy s ohledem na nejnovější vědecké poznatky (a zajistit tak shodu předpisů EU s mezinárodně uznávanými standardy). Návrh si rovněž klade za cíl upravit všechny kategorie expozičního záření a v neposlední řadě zjednodušit a zpřehlednit právní prostředí týkající se této problematiky. Návrh obsahuje celkem 11 kapitol, z nichž každá je věnována určitému aspektu této problematiky.

Návrh rozšiřuje působnost dosavadní právní úpravy i na dosud neupravené případy – např. domácí ozáření radonem či ozáření kosmických posádek uvnitř lodí. V oblasti systému radiační ochrany stanovuje pravidla pro klasifikaci intenzity ionizačního záření. Je použito systému tzv. referenčních úrovní, které dělí již existující a nehodové expoziční stavy do několika pásem. Dále jsou stanoveny tzv. dávkové optimalizační meze ionizujícího záření. Jsou také definovány roční dávkové limity pro jednotlivé kategorie obyvatel, přičemž návrh tyto limity v některých případech snižuje (např. pro ozáření oční čočky).

Návrh rovněž do jisté míry pozměňuje právní úpravu týkající se ochrany pracovníků, učňů a studentů před ozářením, jež je v současné době obsažena ve směrnici 96/29/Euratom. Stanoví jasné rozdělení odpovědnosti mezi zaměstnancem, provozovatelem či příslušnou organizací, přičemž se nově vztahuje na veškeré expoziční situace. Návrh tak obsahuje např. úpravu ochrany pracovníků zasahujících při havarijním expozičním stavu, jimž jsou nyní jasněji stanovena pravidla pro jejich činnost. Dále jsou vytvořena jasnější pravidla i pro pracovníky, kteří jsou dlouhodobě vystavováni záření radonu uvnitř budov.

S ohledem na radiační bezpečnost a ochranu pacientů a jiných osob vystavených radiačnímu záření obsahuje navrhovaná úprava požadavky směrnice 97/43/Euratom („lékařská směrnice“), které zároveň zpřísňuje. Jedná se například o zpřísnění zásady odůvodnění, podle které musí ošetřující lékař prokázat dostatečně vysoký přínos ozáření pro pacienta v porovnání s osobní újmou, kterou může ozáření způsobit. Dále se jedná o povinnost informovat pacienty či osoby účastnící se biomedicínských a lékařských projektů, co do přínosů a rizik spojených s dávkou záření z lékařského ozáření s cílem umožnit informovaný souhlas. Rovněž se zpřísňují požadavky týkající se diagnostické referenční úrovně či zamezení havarijnímu a neúmyslnému lékařskému ozáření.

Návrh rovněž zahrnuje požadavky týkající se jednotlivců vystavených záření. Pokud jde o tzv. existující expoziční situace, návrh se zabývá expozicemi radonu uvnitř budov a oproti stávající úpravě stanoví nižší maximální koncentraci radonu. Zavádí se požadavek na zavedení akčních plánů, na jejichž základě členské státy identifikují obytné domy, v nichž je překročena maximální úroveň koncentrace radonu. Zároveň je stanoven požadavek na členské státy, aby poskytovaly místní a vnitrostátní informace o koncentraci radonu a souvisejících zdravotních rizicích.

V návrhu směrnice je rovněž zmíněna problematika ionizačního záření ve vztahu k životnímu prostředí (kapitola IX). Členské státy by podle navrhované úpravy měly zahrnout do svého právního rámce ustanovení týkající se radiační ochrany subhumánních

druhů v životním prostředí. Tato ochrana by měla být zaměřena na ochranu populací zranitelných anebo reprezentativních subhumánních druhů, a to z hlediska jejich postavení v rámci celého ekosystému. Součástí návrhu směrnice je také požadavek, aby provozovatelé učinili příslušná technická opatření k tomu, aby bylo zamezeno vzniku podstatných environmentálních škod, a to v případě náhodného úniku nebo ke zmírnění rozsahu těchto škod.

- **Stanovisko vlády ČR:**

Vláda České republiky souhlasí s předloženým návrhem směrnice a považuje za vhodné, aby evropský i vnitrostátní právní rámec zohlednil nové doporučení Mezinárodní agentury pro atomovou energii, jež reflektuje na aktuální doporučení Mezinárodní komise radiologické ochrany. Vláda ČR vnímá pozitivně sjednocení jednotlivých směrnic platných v této oblasti, protože tímto dojde k větší průhlednosti a jednoznačnosti přístupů v oblasti zajištění radiační ochrany. V rámci návrhu směrnice jsou však obsažena některá témata, která mohou mít dopad na praxi zavedenou v České republice. Například vláda ČR bude při projednávání tohoto návrhu hájit zachování možnosti výjimky, která umožní členským státům v odůvodněných případech povolit čerpání limitu pro ozáření radiačních pracovníků v takové míře, jak je tomu v současné době. Dále bude vláda ČR prosazovat změnu části návrhu a vynechání požadavku na stanovení tzv. *radon-prone areas*.

- **Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:**

Plénium Evropského parlamentu se návrhem doposud nezabývalo. Projednáváním tohoto návrhu byl pověřen Výbor pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin (ENVI). Návrhem se bude zabývat také Výbor pro zaměstnanost a sociální věci (EMPL).

- **Závěr:**

Výbor pro evropské záležitosti

1. **b e r e n a v ě d o m í** návrh směrnice Rady, kterou se stanoví základní bezpečnostní standardy na ochranu před riziky vyplývajícími z expozice ionizujícímu záření;
2. **b e r e n a v ě d o m í** rámcovou pozici vlády ČR ze dne 28. června 2012 k tomuto návrhu.
3. **ž á d á v l á d u** , aby ho informovala o dalším průběhu projednávání tohoto dokumentu.

Jaroslav Lobkowicz v. r.
ověřovatel výboru

Soňa Marková v. r.
zpravodajka výboru

Jan Bauer v. r.
předseda výboru